

Sygn. akt IIW 404/15

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 07 września 2015 roku

Sąd Rejonowy w Giżycku w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodnicząca – SSR Bożena Makowczenko

Protokolant – Anna Rogojsza

w obecności oskarżyciela: -----

po rozpoznaniu w dniu 07 września 2015 roku sprawy

M. W.

syna L. i H. zd. K.

ur. (...) w W.

obwinionego o to, że: Od dnia 15.05.2014 roku do dnia 2.04.2015 roku w miejscowości M. nie wskazał osoby, której w dniu 30.04.2014 roku o godzinie 16:12:05 w miejscowości K., Gmina M. (...) (...) powierzył do kierowania pojazdem marki S. o numerach rejestracyjnych (...) Kierujący tym pojazdem jadąc z prędkością 79 km/h przekroczył dozwoloną prędkość o 29 km/h.

tj. o czyn z art. 96§3 kw w zw. z art. 78 ust. 4 i 5 ustawy

Prawo o ruchu drogowym

1. Obwinionego **M. W.** uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 96§3 kw w zw. z art. 24§1 i 3 kw skazuje go na karę grzywny w wysokości 150,00 (sto pięćdziesiąt) złotych.
2. Zasądza od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa 30,00 (trzydzieści) złotych tytułem opłaty i obciąża go pozostałymi kosztami procesu w wysokości 100,00 (sto) złotych.

Sygn. akt II W 404/15

UZASADNIENIE

W wyniku rozprawy głównej Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 kwietnia 2014r. o godzinie 16.12 w miejscowości K. W. gmina M. urządzenie fotoradar typu M.(...)zarejestrowało pojazd marki S. o numerze rejestracyjnym (...), którego kierowca przekroczył prędkość o 29 km/h jadąc z prędkością 79 km/h.

Z danych ewidencyjnych będących w posiadaniu oskarżyciela publicznego wynikało, że właścicielem pojazdu jest obwiniony M. W..

Wobec powyższego, wezwano obwinionego do złożenia pisemnych wyjaśnień dotyczących zarejestrowanego zdarzenia, w szczególności do wskazania komu obwiniony w dniu zdarzenia powierzył do kierowania lub użytkowania przedmiotowy pojazd.

Wezwanie to dotarło do adresata w dniu 15 maja 2014r.

W piśmie z dnia 22 maja 2014r. skierowanym do Straży Gminnej w M. obwiniony podał, iż jeżeli jest traktowany jako osoba podejrzana to korzysta z przysługującego mu prawa i odmawia udzielenia wyjaśnień w niniejszej sprawie w tym także wskazania osoby, której użyczył pojazd.

Jeżeli natomiast obwiniony jest traktowany jako świadek to korzysta z przysługującego mu prawa zgodnie z art.41 kpw w zw. z art.183§1 kpk i uchyla się od odpowiedzi na pytanie o wskazanie osoby której użyczył pojazd gdyż udzielenie tej informacji mogłoby narazić go na odpowiedzialność za przestępstwo fałszywego oskarżenia a nadto odmawia zeznań gdyż mogłyby one narazić osobę najbliższą .

Obwiniony zażądał też, powołując się na ustawę o dostępie do informacji publicznej, danych kto i w wyniku jakiego przetargu lub kontraktu opracował dla straży wzór wezwania i formularzy oraz jaki przychód straż uzyskała w roku 2013 z tytułu mandatów i zasądzonych grzywien.

W piśmie z dnia 9 czerwca 2014r. Komendant Straży gminnej w M. poinformował obwinionego i wyjaśnił znaczenie treści art.183§1 kpk dla postępowania w sprawie oraz podał, iż opracowanie wzorów i formularzy nie było przedmiotem przetargu.

Żadnego innego pisma do straży obwiniony nie nadesłał.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o:

Wydruk z raportu (k.1), wezwanie (k. 2-3), dane obwinionego (k.10), pismo obwinionego (k. 5), pismo straży do obwinionego (k. 6-7) kopia świadectwa legalizacji ponownej (k. 11), notatka urzędowa (k.12).

Obwiniony M. W. od wydanego w dniu 25 maja 2015r. wyroku nakazowego odwołał się składając sprzeciw. Podał w nim, iż wyrok taki zapadł mimo wniesienia wniosku o ukaranie przez organ nie uprawniony a nadto wskazał, że informował straż o tym, że nie ma żadnej wiedzy na temat wykroczenia ani osoby kierującej pojazdem.

Na wyznaczoną rozprawę w dniu 7 września 2015r. nie stawił się obwiniony będąc o niej prawidłowo powiadomiony. Nie nadesłał też obwiniony na rozprawę pisemnych wyjaśnień.

Wobec powyższego, na podstawie art.67§3 kpw , rozprawę wobec obwinionego przeprowadzono zaocznie.

W przekonaniu Sądu zgromadzony w sprawie materiał wskazuje na to, iż swoim zachowaniem obwiniony M. W. wypełnił znamiona wykroczenia z art.96§3kw.

Zgodnie z nim karze grzywny podlega ten kto wbrew obowiązkowi nie wskaże na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Obowiązek takiego wskazania wynika wprost z brzmienia art. 78 ust.4 ustawy Prawo o ruchu drogowym, zgodnie z którym właściciel lub posiadacz pojazdu jest obowiązany wskazać na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, chyba że pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec.

Z akt sprawy wynika, iż w dniu 15 maja 2014r. obwiniony odebrał od straży gminnej wezwanie do wskazania komu powierzył do kierowania pojazd opisany w zapytaniu. W swoim piśmie z dnia 22 maja 2014r. żądanej informacji obwiniony nie przekazał i nie uczynił tego także po ponownym wysłaniu do niego pisma przez straż.

Informacja ta nie znalazła się również w sprzeciwie od wyroku nakazowego. Argumentacja bowiem jaka obwiniony zawarł w swoim piśmie z dnia 22 maja 2014r. jak i w sprzeciwie od wyroku nakazowego w żaden sposób nie spełnia wymogu o jakim mowa w art.78ust.4 ustawy prawo o ruchu drogowym co skutkuje uznaniem, iż obwiniony dopuścił się popełnienia czynu z art.96§3kw. Treść tego pisma bowiem a także wywody obwinionego zawarte w przywoływanym

wyżej sprzeciwiwie – w ocenie Sądu - nie wskazują żadnego powodu, który usprawiedliwiłoby obwinionego w owym zaniechaniu albo pozwolilby na przyjęcie, że po stronie obwinionego brak jest winy.

Przypomnieć w tym miejscu należy, iż Straż Gminna jest organem, który może żądać od właściciela lub posiadacza pojazdu komu pojazd ten został przez niego powierzony w oznaczonym czasie a nadto, może występować z wnioskiem o ukaranie do Sądu w sytuacji gdy uzna, że doszło do popełnienia wykroczenia z art.96§3kw.

Już w wyniku nowelizacji ustawy Prawo o ruchu drogowym dokonanej ustawą z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy - prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw [(Dz. U. Nr 225, poz. 1466)] strażnicy gminni (miejscy) w ramach wykonywania kontroli ruchu drogowego zyskali upoważnienie do żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie (art. 129b ust. 7 p.r.d.).

Kwestię tę ostatecznie rozstrzygnął Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 30 września 2014 r. wydanej w sprawie **IKZP 16/14**, stwierdzając mianowicie, że:

„Na podstawie przepisu art. 17 § 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 395 ze zm.), w brzmieniu po nowelizacji ustawą z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 225, poz. 1466), straży gminnej (miejskiej) przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia z art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń”.

Obecnie zatem straż gminna ma uprawnienia oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenie z art. 96 § 3 k.w., przewidującego odpowiedzialność za nie wskazanie, wbrew obowiązкови, na żądanie uprawnionego organu, komu został powierzony pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.

Obwiniony zatem zobowiązany był do udzielenia straży informacji komu w dniu 30 kwietnia 2014r. powierzył do kierowania lub używania opisany w zapytaniu pojazd.

Wystosowanie takiego zapytania, zgodnie z regułami opisanymi w art.78ust. 4 ustawy Prawa o ruchu drogowym, nie kształtuje w żadnym razie jakiegokolwiek roli procesowej osoby, do której zapytanie to jest wysłane. Następuje to w trakcie czynności prowadzonych przez Straż a które to czynności leżą w kompetencjach straży. Rzeczą oczywistą jest, iż do zadań straży gminnych lub miejskich należy między innymi ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych i czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego - w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym (art.11 ust.1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych). W sytuacji zatem gdy – w ramach uprawnień wynikających z art. 129b ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. Prawo o ruchu drogowym a szczególności z uprawnienia wynikającego z art.129bust.4 a mianowicie uprawnień do dokonywania na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich oraz drogach krajowych w obszarze zabudowanym, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych, czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego z użyciem przenośnych albo zainstalowanych w pojeździe urządzeń rejestrujących w oznakowanym miejscu i określonym czasie, uzgodnionymi z właściwym miejscowo komendantem powiatowym (miejskim) lub Komendantem Stołecznym Policji – straż ujawni wykroczenie drogowe i zarejestruje je, uprawniona jest do prowadzenia czynności wyjaśniających mających na celu ujawnienie sprawcy danego wykroczenia. Służy temu między innymi uprawnienie wynikające z art.78ust.4 ustawy a mianowicie możliwość żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Osoba zapytana w tej sytuacji nie występuje tu ani w roli świadka ani też w roli obwinionego. Jej obowiązkiem jest udzielenie informacji zgodnie z tym zapytaniem jako, że taki obowiązek wynika wprost z treści tego przepisu.

Jeśli chodzi o podniesiony zarzut wynikający z art.183kpk dotyczący możliwości uchylenia się do odpowiedzi w sytuacji gdy mogłoby to narazić osobę najbliższą na odpowiedzialność wykończeniową, wypada tu zaznaczyć, iż jest on całkowicie chybiony albowiem instytucja z art.183kpk ma zastosowanie wyłącznie w sytuacji gdy – podobnie jak

świadek - obwiniony może uchylić się od odpowiedzi na pytanie, jeżeli udzielenie odpowiedzi mogłoby narazić jego lub osobę dla niego najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Zagadnienie to poruszał w uzasadnieniu swojego orzeczenia Trybunał konstytucyjny w wyroku z dnia 12 marca 2014r. wydanym w sprawie P 27/13, w którym to Trybunał powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2004 r. (sygn. akt I KZP 26/04 , OSNKW nr 11-12/2004, poz. 102), w którym to SN uznał, że:

„(...) odpowiednie stosowanie – z mocy art. 41 § 1 k.p.s.w. [k.p.w.] – w postępowaniu w sprawach o wykroczenia art. 183 § 1 k.p.k., w jego brzmieniu od dnia 1 lipca 2003 r., nie oznacza, aby osoba przesłuchiwana w charakterze świadka w sprawie o wykroczenie mogła odmówić odpowiedzi na pytanie także wtedy, gdy odpowiedź taka naraziłaby osobę jej najbliższą na odpowiedzialność za wykroczenie. Może to uczynić jedynie wówczas, gdy odpowiedź ta mogłaby narazić osobę dla świadka najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe. W konsekwencji, także osoba rozpytywana w sposób pozaprocesowy przez uprawniony organ, żądający od niej informacji, którą z mocy przepisu szczególnego ma obowiązek przekazać temu organowi, może odmówić udzielenia odpowiedzi, czyli nie udzielić określonej wiadomości, tylko wówczas, gdy owa odpowiedź (informacja) mogłaby narazić osobę jej najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, a nie za wykroczenie. Ustawodawca dopuszcza zatem możliwość postawienia świadka w sytuacji konfliktowej, tak w postępowaniu karnym, jak i w innym postępowaniu, w którym art. 183 § 1 k.p.k. ma zastosowanie, w tym i w sprawach o wykroczenia. Uznaje jednak, że ze względu na wagę wykroczeń nie jest to konflikt na tyle istotny, aby zasługiwał na potraktowanie takie samo, jak obawa narażenia siebie lub osoby najbliższej na odpowiedzialność za przestępstwo”.

Trybunał stwierdził nadto, że wyłączenie odpowiedzialności za wykroczenie określone w art. 96 § 3 k.w. jest możliwe w sytuacji, gdy udzielenie odpowiedzi, komu został powierzony pojazd mogłaby narazić osobę najbliższą właścicielowi lub posiadaczowi pojazdu na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe. Natomiast możliwość narażenia na odpowiedzialność za wykroczenie nie wyłącza obowiązku właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania osoby najbliższej na żądanie właściwego organu, jeżeli dopuściła się ona wykroczenia, kierując powierzonym jej pojazdem lub go używając.

Skoro zatem w niniejszej sprawie straż gminna w M. wystosowała do obwinionego takie zapytanie, obowiązkiem obwinionego było na nie udzielić odpowiedzi.

Sięgając do normatywnej treści przepisu art.96§3 kw wskazać należy, że sankcjonuje on naruszenie obowiązku wskazania przez właściciela lub posiadacza pojazdu na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, chyba że pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec.

Zachowanie sprawcze wykroczenia art. 96 § 3 k.w. może polegać na odmowie wskazania osoby, której został powierzony pojazd, wskazaniu osoby bądź kręgu osób w sposób uniemożliwiający ustalenie konkretnego użytkownika pojazdu w oznaczonym czasie, udzielenie odpowiedzi wymijającej bądź zasłonięcie się niepamięcią. Zaniechanie udzielenia odpowiedzi w ocenie Sądu również wyczerpuje znamię nie udzielenia odpowiedzi (podobnie - Ryszard A. Stefański: Wykroczenia drogowe, Lex 2011).

Obwiniony, zdaniem Sądu, w taki właśnie jak opisany wyżej sposób zareagował na wezwanie Straży. Nie udzielił straży żadnej informacji o jakiej mowa była w wezwaniu. Zdaniem Sądu bowiem, kwestia rozbieżności w doktrynie co do uprawnień straży jako oskarżyciela publicznego w sprawach z art.96§3 kw nie może być uznana za okoliczność ekskulpującą obwinionego. Wątpliwości owe nie dotyczyły przecież kwestii możliwości kierowania przez straż takiego zapytania.

Wymierzając obwinionemu karę grzywny w kwocie 150,00 zł Sąd miał na względzie, że kara ta ma spełnić swoje cele w zakresie prewencji szczególnej wobec obwinionego a także jest adekwatna do wagi popełnionego przez niego czynu i winna wpłynąć na niego wychowawczo. Warto zaznaczyć, iż ustawodawca w art.96§3 kw przewidział możliwość

nałożenia kary grzywny w wysokości od 20 zł do 5000 zł. Kwota zatem orzeczona wyroku nie jest kwotą zawyżoną a pozostaje odpowiadającą wadze czynu.

O kosztach orzeczono zgodnie z art.118§1kpw.